

ACADEMY 22. 09. 2016

Vaginální mykóza

Zánět pochvy způsobuje porucha rovnováhy poševního prostředí s přemnožením cizorodých mikroorganismů. Poševní sliznice má několik faktorů, které...

Kvasinkové infekci zevního ženského genitálu se označuje jako vaginální mykóza. Řadí se mezi nejčastější onemocnění sexuálně aktivních žen. Tři čtvrtiny žen onemocní alespoň jednou za život, u většiny proběhne infekce opakovaně. Typickým původcem je *Candida albicans*, která se na sliznici výrazně pomnoží a vznikne zánět poševní sliznice a sliznice zevních rodidel (tzv. vulvovaginitida). Mykózu charakterizuje svědění zarudlého genitálu s tvorbou hustého bělavého tvarohovitého výtoku. Je častá u diabetiček, těhotných, ale i u jinak zcela zdravých žen. Těchto infekcí stále přibývá.

Poševní mikroflóra

Zánět pochvy způsobuje **porucha rovnováhy poševního prostředí** s přemnožením cizorodých mikroorganismů. Poševní sliznice má několik faktorů, které vytvářejí přirozenou ochranu před rozvojem zánětlivého onemocnění. Patří sem protilátky tvořené děložním hrdlem (tzv. slizniční imunitní systém), kyselé poševní pH a vlastní poševní flóra. Ta je tvořena pestrou směsí mikroorganismů, jež jsou ve vzájemné rovnováze. Její složení je u každé ženy individuální a závisí na řadě vnitřních i vnějších vlivů - sexuální aktivitě, hormonálních hladinách, užívání antibiotik a celkovém zdravotním stavu ženy. Důležitou roli hrají **laktobacily**, jež produkují látky zabraňující množení cizorodých mikroorganismů a zajišťují kyselé pH poševního prostředí.

Kvasinky

Kvasinky jsou přirozenou součástí poševní mikroflóry. Jejich množství reguluje imunitní systém a nízké pH. Působením rizikového faktoru se rovnováha pH poruší a **kvasinky se pomnoží a způsobí infekci**. Je možný i přenos mezilidský při pohlavním styku.

Proč vzniká kvasinková infekce?

Kvasinky mohou být v pochvě přítomny před projevem infekce a nezpůsobují ženě žádné potíže. Trpělivě čekají na optimální podmínky k množení jako **zvýšená hladina estrogenů**, vybití přirozené poševní mikroflóry užíváním antibiotiky, nadměrnou hygienou nebo nevhodnou intimní kosmetikou či potlačení slizničního imunitního systému léky (kortikoidy a imunosupresivy). Pomnožení kvasinek podporuje i **nošení těsných, neprodyšných kalhotek a kalhot**. Poté se vytvářejí kvasinkové formy usnadňující průnik mezi jednotlivé vrstvy poševní sliznice a rozvoj typické kandidové infekce.

Vaginální mykóza - příčiny vzniku

Kvasinky dokážou reagovat na ženské pohlavní hormony, zvláště na **estrogeny**, které podporují jejich množení. V prepubertálním období je koncentrace estrogenů velmi nízká a poševní stěna tenká, riziko kvasinkové infekce tedy klesá na minimum. V období plodnosti se výskyt mykózy zvyšuje. Kandidové infekce pochvy se ještě častěji objevují v těhotenství, při užívání **hormonální antikoncepce** a jiné hormonální léčbě (kvůli osteoporóze, při nádorovém onemocnění,...). Rozvoji onemocnění napomáhá i zvýšená nabídka cukru při cukrovce (diabetes mellitus) a poruchy funkce imunitního systému.

Vaginální mykóza - příznaky

Při **vaginální mykóze** si ženy stěžují na **výrazné svědění** a pálení pochvy a hustý tvarohovitý bělavý výtok bez zápachu. Někdy se objeví i vodnatý výtok zapáchající po čerstvých kvasnicích nebo rybách. Může být provázena i **bolestmi v podbříšku**, při močení a pohlavním styku. Poševní sliznice je zarudlá a zduřelá, současně může být stejnými změnami postižen i zevní genitál. Zvýšená teplota ani horečka nebývá přítomna.

Pokud přetrvává chronická infekce zevních rodidel, dochází ke změně vzhledu genitálu. Rodidla mají stařecký vzhled, kůže stydkých pysků je hrubá.

Dovnitř dělohy se kvasinková infekce většinou nešíří, takže **nepředstavuje zásadní riziko během těhotenství**. V průběhu porodu se však novorozenec může kandidózou nakazit.

Přenos mezi sexuálními partnery

Během pohlavního styku si mykózu mohou partneři vzájemně předat. Muž nemusí pociťovat žádné potíže, ale přesto funguje jako nosič. Pravděpodobně ho při pohlavním styku nakazila žena, když sama trpěla vaginální infekcí. Pokud se u něj kvasinky pomnoží, vzniká zánět žaludu a předkožky pohlavního údu. Žalud i předkožkový vak je zarudlý, svědí, pálí a tvoří se bělavé povlaky nebo puchýřky. Muži výtok nemají.

Vaginální mykóza - diagnostika

Jestliže pociťujete svědění v oblasti zevního genitálu a trápí vás poševní výtok, navštivte svého gynekologa. Ten se vás podrobně vyptá na vaše potíže a provede **gynekologické vyšetření**. Stanovení diagnózy se opírá o mikroskopický průkaz kvasinek z výtěru z poševní stěny, přesnější je pak kultivační vyšetření.

K průkazu původce gynekolog zpravidla nepřistupuje, diagnózu stanoví na základě příznaků a typického postižení genitálu. Právě díky gynekologickému vyšetření dokáže odlišit bakteriální infekci pochvy či vznést podezření na parazitární onemocnění (v případě trichomoniázy se musí provést mikroskopické vyšetření). Bohužel se někdy kvasinky vyskytují současně s jinou poševní infekcí. Při nejasnostech nebo na léčbu nereagující infekci se původce vaginálních potíží určuje.

Pokud se **kvasinková infekce** neustále vrací, je vhodné provést test k vyloučení cukrovky nebo jejího předstupně (poruchy glukózové tolerance).

Kdy navštívit lékaře

Jestliže si jste po minulých zkušenostech jistá, že máte vaginální mykózu, může zvolit samoléčbu a v lékárně si zakoupit volně prodejný přípravek. Když trpíte poševním zánětem poprvé, jste těhotná, mykóza se vám opakovaně vrací, nechte se vyšetřit a zjistit příčinu potíží u svého gynekologa.

Vaginální mykóza - léčba

Vaginální mykóza je houbová (mykotická) infekce, tudíž ji lze cíleně léčit antimykotiky.

Antimykotika zabrání růstu a množení kvasinek. Základem úspěšné léčby je rovněž dodržování režimových opatření.

Při léčbě vaginální mykózy se používají lokální antimykotika ve formě vaginálních čípků, tablet, globulí a mastí. Nejoblíbenější antimykotikum **klotrimazol** obsahuje Canesten GYN, Candibenne, Clotrimazol AL nebo Jenamazol. V Gyno-pevarylu je účinnou látkou antimykotikum econazol. Přípravky se aplikují lokálně po dobu několika dní, zpravidla se kombinuje poševní tableta či globule s mastí nebo krémem na zevní genitál. Moderní léčba nabízí i zkrácené režimy léčení, někdy až na jedinou dávku. **Úspěšnost léčby je více než 90 %**. Problém je, že se vaginální mykózy často vracejí.

U recidiv a chronických forem se volí celková **perorální léčba**. Užívají se antimykotiky s itraconazolem (Sporanox a Prokanazol) a flukonazolem (Diflucan, Fluconazol, Mycomax, Diflazon a Mycocyst) v tabletách nebo nitrožilně.

Nutnost přeléčit sexuálního partnera nebyla potvrzena. Ve většině případů u mužů postačí **důkladná hygiena genitálních partií**. A do vyléčení kvasinkové infekce samozřejmě **sexuální abstinence**. Pokud se ženě infekci i po důsledném přeléčení znovu vrátí, její sexuální partner je pravděpodobně nosičem a je vhodné jej přeléčit. K léčbě se používá některý z antimykotických krémů či mastí.

Dietní opatření

Zvýšená hladina cukru v krvi podporuje množení kvasinek. Při boji s mykózou upravte svůj jídelníček. Je vhodné **omezit potraviny bohaté na sacharidy** jako sladkosti, bílé pečivo a alkohol. Naopak obohaťte svůj jídelníček o kysané mléčné výrobky, které pomáhají obnovit poševní i střevní mikroflóru.

Vaginální mykóza - prevence

K intimní hygieně používejte **speciální gely a mýdla**, vyhýbejte se parfémované kosmetice. Hygiena by měla být přiměřená. Nedostatečná nebo nadměrná hygiena narušuje obranné mechanismy poševní sliznice. Neprovádějte zbytečné výplachy pochvy.

Noste volné vzdušné oblečení bez příměsi umělých vláken. Těsné neprodyšné spodní prádlo a kalhoty vytvářejí teplé a vlhké prostředí vhodné pro množení kvasinek. Po vykoupaní si co nejdříve suňte mokré plavky.

Riziko rozvoje kvasinkové infekce genitálu můžete snížit dodržováním **dietních opatření** s nízkou konzumací cukrů a důslednou léčbou cukrovky.

Dbejte dostatečné hygieny před i po pohlavním styku. Zvýšené riziko vaginální mykózy představují kombinace orální, vaginální a rektální formy pohlavního styku. Proto se vyvarujte těchto metod.

Doporučení

Pokud užíváte antibiotika, kupte si v lékárně také **probiotika**, která přispějí k navození přirozené poševní mikroflóry a udržení nízkého pH. Přisun prospěšných bakterií si můžete zajistit i konzumací jogurtů s živou kulturou, podmáslí a probiotických nápojů.

Při rozvoji prvních příznaků **co nejdříve navštivte lékaře nebo zahajte léčbu**. Dodržujte vždy doporučenou dobu léčby antimykotiky.

Vaginální mykóza se může opakovaně vracet. Buď vás opětovně nakazil váš sexuální partner, který je nosičem mykózy a musí se přeléčit, nebo nebyla odstraněna základní příčina vzniku kvasinkové infekce usnadňující její rozvoj - přehnaná poševní hygiena, nedostatečně kompenzovaná cukrovka nebo nošení těsného neprodyšného prádla.